

har paa mange Maader og ad mange Veie stræbt efter dette Maal — at mildne Arbeidsklassens trange Kaar. — Ogsaa i Danmark have disse Bestræbelser til alle Tider yttret sig, og der findes saaledes ikke faa Hospitaler og Stiftelser rundt om i Landet, der ere grundlagte til Arbeidsklassens Bedste og for at komme dem tilgode, der ikke længere kunne arbeide, og der ved deres Legemsfræsters Svækkelse ere bleve trængende og hjælpeløse. Kommissionen tror derfor, naar Tælen er om Alderdomsforsørgelse med Hensyn til Arbeidsklassen, først at maatte henlede Opmærksomheden paa disse Stiftelser og at burde tilraade, at der søges tilvejebragt en fuldstændig Undersøgelse af de offentlige eller private Stiftelser, der tilsigte Alderdomsforsørgelsen enten alene eller i Forbindelse med andre Formaal, for at det kan blive klart, hvorvidt og i hvilken Grad disse Stiftelser opnaa den Hensigt, som Velgjørenheden har haft ved deres Indstiftelse. Det maatte søges oplyst, hvad enhver af disse Stiftelser eier (Grundeiendomme, Kapitaler, Tiender m. m.), hvad Stiftelsens aarlige Indtægt kan paaregnes at være, hvormange gamle og svage Personer der nyder Godt af Stiftelsens Indtægter enten i selve Stiftelsen eller udenfor samme, og endelig hvormeget af disse der aarlig gaar til Bestyrelsen og til Formaal, der ligge udenfor Stiftelsens oprindelige Hensigt. Kommissionen tillader sig at tro, at der ad denne Vej vil kunne berebes noget Godt for Arbeidsklassen, idet neppe alle saadanne Stiftelser ganske opfylde den Hensigt, i hvilken de ere grundede." (Betænkning af 20de August 1866, Side 16 og 17). Flertallet deler den Betragtning, som i disse Ord er fremsat, og kan finde det høist ønskeligt, at en saadan grundig Undersøgelse nu maatte foregaa snarest mulig.

Man har indvendt, at det vilde være noget hidtil Uhørt, at Staten skulde bevilge Penge til Kommunerne, uden at have nogen Indflydelse paa deres Anvendelse. Denne Opfattelse hviler sikkert paa en Misforstaaelse. Staten faar den samme Indflydelse paa disse Penges Anvendelse som paa saa mange andre — nemlig Tilsyn med, at de anvendes i Overensstemmelse med Lovene. Saaledes bevilges der aarlig betydelige Summer, for at nævne enkelte Exempler, til Skolevæsen, Landvæsen, Dyrskuer m. m., uden at Staten bestemmer, hvorledes de i det enkelte skulle anvendes.

Det Tilsyn, som Indenrigsministeren ifølge § 15 skal have med Kassernes og Midlernes Anvendelse, vil ingenlunde være af ringe Betydning. Efter § 17 skal der desuden afgives en aarlig offentlig Beretning om Kassernes Virksomhed. Af denne Beretning vil det ikke gennem Sammenligninger være vanskeligt at skjønne, hvorvidt Loven paa enkelte Steder misbruges, og foraaend det maatte bestræbes, at dette er Tilfældet, staar det i det Offentliges Magt at lade den fornødne Undersøgelse foretage og de Strafftydige tiltale. Den Kontrol, som vil

komme tilstede ved den offentlige Mening, vil naturligvis ogsaa udøve en betydelig Indflydelse. Man har frygtet for, at de nye Bestyrelser vilde blive mindre sparsommelige, naar de vide, at de kunne faae Midlerne fra Statskassen; denne Frygt kunde maasse have nogen Grund, dersom Statskassen skulde udrede det Hele, men naar Kommunerne, saaledes som det nu foreslaas, selv skulde bidrage Halvdelen, indse vi ikke, hvorfor det skulde blive Tilfældet. Det kan vel ikke nægtes, at Kommunerne under den nuværende Ordning undertiden have udvist en Sparommelighed, som ikke altid har været i Overensstemmelse med Menneskelighedens og Humanitetens Grundfæstninger, og som mangen Gang i Tiden har haft en forøget Byrde til Følge.

Som bekendt, har der flere Gange været foresat i dette Thing Forslag om Udvidelse af den kommunale Valgret. Man har anført som den vægtigste Grund mod en saadan, at de Interesser, som de kommunale Raad have at varetage, hovedsagelig ere af økonomisk Natur, hvorfor det skulde være det retserdigste, at de, som yde det største Skattebidrag, ogsaa have den største Indflydelse paa Raadenes Sammensætning; fra den modsatte Side er det derimod blevet fremhævet, at Bestyrelsernes Virksomhed i høi Grad berører de menneskelige Interesser. Vi skulle selvfølgelig ikke indlade os paa, at dømmen de Stridende imellem, men skulle kun bemærke, at da dette Lovforslag vedrører et Omraade, som i sin inderste Grund er af human og menneskelig Natur, vil man vel finde det i sin Orden, at vi have foreslaet almindelig Valgret og ikke have troet at burde foretage nogen Indskænkning i den af Hensyn til de fremkomne Indvendinger, som vi ikke kunne tillægge nogen Vægt. Flere Medlemmer have tillige den Opfattelse, at, dersom dette Lovforslag ophæves til Lov, vil Trangen til en Udvidelse af Valgretten ikke blive følt i samme Grad, som nu er Tilfældet.

Angaaende den finansielle Virkning, Lovforslaget vil have, er det naturligvis ikke muligt at opstille Andet end en Sandsynlighedsberegning. Det er selvfølgelig en saadan, vi gve i det Følgende, men tro dog at burde tilføie, at Statskassens Udgifter i Anledning af § 3 først efter flere Mars Forløb vilde komme til at finde Sted — og da kun efterhaanden blive forøget til det af os betegnede Maximum. Flertallet skulde ikke have havt Noget imod at begrundse det i § 2 nævnte Tilskud til 20 Dre pr. Person, men da vi fik det Indtryk af 1ste Behandling, at man fra ingen Sider satte Pris derpaa, have vi undladt at stille Ændringsforslag i den antydede Retning. Gaar man imidlertid ud fra en Beregning af et Tilskud fra Statskassen af 20 Dre pr. Individ, bliver dens Udgift efter § 2 372,000 Krøner.

Den 1ste Februar 1870 var der 370,000 Familier, men af disse kunne mindst 170,000 ikke